8e JAARGe. № 97.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Voor Soerabaya ℘ jaar ƒ 24.– ℘ halfjr. ƒ 12.– ℘ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenbezn. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa „ do. „ 50.–
De *OOSTPOST* verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

MAANDAG 23 APRIL 1860.

Prijs der Advertentiën.
De prijs der ADVERTENTIËN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentiën met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

DE ABT BERTHELOT.

(*Vervolg.*)

Wat zal ik u zeggen? deze tweede zamenkomst besliste alles. Onze visite duurde lang genoeg om mijne zinnen een weinig bijeentebrengen, en toen ik het bekoorlijke en edelmoedige meisje verliet verklaarde ik mij zelve dat ik zonder misdadig te worden mij zelven het geluk kon geven om haar te beminnen, zonder dat zij daar immer iets van te weten kwam.

Zoonls gij ziet, gleed ik snel van de noodlottige helling af. Van af dien dag hield ik op om mijn geweten te onderzoeken en gaf ik mij geheel over aan het gevoel wat mij beheerschte. Wij zagen elkander dikwijls en hoewel onze gesprekken nimmer een bijzonder karakter aannamen, verveelden wij elkander toch nimmer en het was blijkbaar dat wij er een levendig genoegen in vonden om zamen te zijn. Zij kwam twee of drie malen 's weeks bij Mevrouw de Villemur, en ik kwam dikwijls bij haar aan huis. Op zekeren dag ontmoette ik daar den persoon met wien zij in het huwelijk zou treden; alhoewel zijn uiterlijk niet zeer aangenaam was, bragt zijn gezigt op mij eene groote treurigheid te weeg.

De tijd vlood heen en met schrik zag ik het oogenblik naderen waarop ik mij weder naar het seminarium moest begeven. Eene verschrikkelijke angst verteerde mij, niet dan met ongeduld bragt ik de oogenblikken door welke mij van Valentine scheidden. Des avonds, wanneer bij mijne tante alles in rust was, verliet ik in stilte mijne kamer om rond het huis van Valentine te dwalen en onder hare vensters te staan meimeren, daartoe moest ik den muur van het park over klimmen. Bij eene dergelijke gelegenheid hoorde ik Valentine een Italiaansch air zingen hetwelk bij mij eenen weemoedigen indruk achterliet.

Den daaraan volgenden dag kwam Valentine bij mijne tante; in een oogenblik dat ik mij met haar alleen bevond, zeide ik, zonder de gevolgen van die vraag te overdenken:—

— Wat is dat voor eene treurige en zachte Italiaansche romance welke gij gisteren avond zongt?

— Hoe weet gij dat ik eene Italiaansche romance heb gezongen? vroeg zij meer nieuwsgierig dan verwonderd.

— Van eene late wandeling terugkeerende ging ik uw huis voorbij en toen heb ik u gehoord.

— Eene late wandeling! hervatte zij; het was een uur 's nachts.

Ik had mijne vraag volstrekt niet overdacht.

— Niet kunnende slapen, vervolgde zij, was ik opgestaan en had mijne ramen geopend; de nachtegaal hoorende zingen kwam ook bij mij daartoe den lust op: even als de nachtvogel heb ik een treurig air gezongen, de romance van *Saul*. Maar, merkte zij zeer ten regte op, hoe hebt gij mij kunnen hooren toen gij het huis passeerde? Mijne kamer ziet op het park uit, en....'

— Ik liep ook juist langs den muur van het park, zeide ik haastig en tot over de ooren rood wordende.

— Maar die muur strekt zich niet langs den grooten weg uit, zeide Valentine, mij ernstig aanziende.

— O! zeide ik met eene zigtbare verlegenheid, de nacht, de stilte.... en bovendien de wind bragt uwe stem tot mij....

— En het was zoo stil dat niet een boomblad zich bewoog. Luister, zeide zij met eene stem, zoo het mij toescheen eenigzins bewogen, en hare hand op mijnen arm leggende, de kamerdienaar van mijnen vader geeft voor reeds eenige nachten achter elkander een man het park te hebben zien binnensluipen...

Ik werd bleek; zij vervolgde:

— Hij verzekert bovendien van aan den muur sporen van overklimming te hebben bespeurd. Gisteren avond, het was nog helder dag, zat ik op den bank waar gij en uwe tante mij hebt ontmoet bij uw eerste bezoek, ik hield mij onledig met de schelpen die op den grond liggen te bezigtigen; dezen morgen bij dienzelfden bank komende en juist op de plaats waar ik had gezeten heb ik dit gevonden.

Zij overhandigde mij een klein houten kruisje hetwelk uit Jeruzalem voor mij was medegebragt. Dit kruis hing gewoonlijk aan eene koord om mijnen hals en ik had het Valentine eens als eene reliqui ter bezigtiging getoond. Als versteend bleef ik zitten.

Zij beschouwde mij eenige oogenblikken met een diepen en ontroerden blik; langzamerhand verkreeg haar

gelaat eene smartelijke uitdrukking, en zeide zij:

— Gij zijt gek!

— Valentine! riep ik uit.

Mijne tante trad binnen, er kwam bezoek en dus was het onmogelijk om een enkel oogenblik met Valentine alleen te zijn. Zij vertrok zonder dat ik verder een woord over dit onderwerp met haar had kunnen spreken.

De gedachte kwam wel bij mij op om haar te schrijven, doch ik durfde niet.

Ik kon nog slechts eenige dagen bij Mevrouw de Villemur vertoeven en daaronder bevond zich nog slechts eenen enkelen Zondag en die naderde spoedig, want het hiervoren beschreven tooneel vond plaats op eenen Zaturdag. Den volgenden dag echter was mijne tante ernstig ongesteld en kon dus niemand ontvangen. Tegen den middag begaf ik mij onder een zeer slinksch voorwendsel naar Valentine; ik vond den heer de la Comterie bij haar. Ik werd daardoor zoo zigtbaar teleurgesteld dat de arme Valentine verpligt was om mij te hulp te komen door er met kracht optedrukken, dat de ongesteldheid mijner tante mij zeker ongerust maakte. Mijnheer de la Comterie scheen het van zijn kant niet veel genoegen te doen van mij te zien; hij stond op, bezigtigde de schilderijen, doorbladerde eenige boeken enfin, na eenig heen en weder loopen stopte hij haastig een billet in het werkmandje van Valentine; ik had het echter gezien; Valentine die hij door een blik daarvan kennis had durven geven, kon naauwelijks de verontwaardiging onderdrukken welke eene dergelijke beleediging haar veroorzaakte; niet wetende wat te doen bleef zij onbewegelijk zitten, toen ik moedig opstond, naar het mandje ging waaruit ik het billet nam en het Valentine aanbiedende, zeide:

Van mijnheer den kapitein de da Comterie!

In het oog van het jonge meisje schitterde een vuur van trotsch en zegepraal; zij nam het billet aan en verscheurde het.

— Dank u, mijnheer de Grandval, zeide zij mij de hand met waardigheid toestekende. Kom, wij hebben hier niets meer te doen.

— Pardon, zeide de la Comterie, ik wilde wel eenige woorden met mijnheer wisselen.

Het gelaat van Valentine nam eene uitdrukking van levendige ongerustheid aan: zij moest echter vertrekken waardoor ik dus alleen bleef met den jongen officier. Ik liet hem den tijd niet om te spreken; ik nam het eerste het woord op.

— Ik weet mijnheer, wat gij mij wilt zeggen; neen mijnheer geloof niet dat ik denk dat het kleed dat ik draag mij van alle verantwoordelijkheid mijner daden ontslaat. God dank! ik ben nog vrij en liever wil ik mijn stand voor eeuwig vaarwel zeggen dan uwe beleediging ongestraft te laten.

De heer de la Comterie kon hier niets tegen inbrengen en spraken wij dus eene zamenkomst af voor den volgenden dag. De vader van Valentine kwam daarop binnen, wij namen afscheid van hem en ik had nog even den tijd om het arme meisje haastig en bevende toetevoegen:

— Dezen avond, in het park, omstreeks middernacht.

Ik vertrok zonder haar te durven aanzien, uit vrees van in hare oogen eene weigering te lezen. Die dag was voor mij verschrikkelijk! Ik had de eerste schrede gedaan, aan terugtreden was niet meer te denken. Na een dusdanig gedrag kon ik er niet meer aan denken om in het seminarium terugtekeeren; maar ook was ik vrij in alle opzigten! Ik was geen priester meer, neen ik was een man zooals anderen en mogt dus aan de liefde denken. Mijn geweten verweet mij wel dat, ik arm en zonder eenige positie, geen gevolg mogt geven aan eene liefde voor eene rijke vrouw welke bovendien reeds aan een ander was verloofd, doch ik was niet in eenen toestand om daaraan gehoor te geven en ik liet mij medeslepen door overdreven droomen van onmogelijke heldendaden. Voorschriften, wetten, mooijelijkheden, hinderpalen, dit alles was voor mij onzigtbaar van de hoogte waarop ik mij had geplaatst om de zaken te overzien; de liefde onderscheidt de afstanden alleen à *vol d'oiseau.*

(Wordt vervolgd.)

BEKENDMAKING.

Lichttoren te Timor Delhi.

Het Gouvernement van Timor Delhi maakt bekend dat door een overkomen ongeluk aan den lichttoren staande op 8° 34' 45 ZB en 125° 40' 16" lengte beoosten Greenwich, het licht gedurende eenigen tijd onzigtbaar zijn zal voor schepen welke deze haven willen aandoen.

W. H. NASH.

BENOEMINGEN, BESLUITEN enz.

JAVASCHE COURANT.

van den 18den April 1860, no: 31.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, als lid bij den residentie-raad te Riouw, J. H. Walbeehm, eervol uit 's lands dienst ontslagen ambtenaar, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig sedert het jaar 1825 bewezene diensten.

Op zijn verzoek, eervol, als advocaat en procureur bij den raad van justitie te Padang, zoomede als translateur in de Engelsche en Fransche talen aldaar, mr. C. Vinju.

Uit 's lands dienst, de élève opzigter bij 's lands burgerlijke openbare werken te Soerabaya, D. A. R. Bruins.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den secretaris der residentie Bantam H. N. Witbols Feugen.

INGETROKKEN:

Het aan P. C. Klaus, laatstelijk kommies-boekhouder te Palembang, verleend tweejarig verlof naar Nederland.

BENOEMD:

Tot lid bij de algemeene rekenkamer, de secretaris van die kamer G. H. Rensing.

Tot kommies op het residentie-kantoor te Cheribon, P. C. Klaus laatst kommies-boekhouder te Palembang.

Tot kommies bij de administratie van 's lands graan- en ijzer-magazijnen te Batavia, de algemeene en zoutverkoop-pakhuismeester, tevens administrateur der houtstapelplaats te Muntok (Banka) A. M. de Mijs.

Tot kommies op het bureau van den adsistent-resident van Aijer Bangies en Ruw (Sumatra's Westkust) H. J. van der Ven; en zulks met intrekking zijner benoeming tot kommies op het residentie-bureau te Sibogha (residentie Tappanolie.)

Tot algemeene en zoutverkooppakhuismeester, tevens administrateur der houtstapelplaats te Muntok (Banka), de eerste klerk op het residentie-kantoor te Tagal J. F. Slootman.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Directeur der Middelen en Domeinen,

IS BENOEMD:

Tot kommies bij den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Padang, H. C. Tessensohn, laatst klerk op het bureau van den adsistent-resident te Padang.

Dat door den Directeur der Kultures.

ZIJN GEPLAATST:

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES.

In de residentie Soerabaya, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking Jhr. C. de Gijselaar.

In de residentie Pekalongan, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking H. J. van der Leeuw.

In de residentie Madioen, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking G. H. M. Harloff.

In de residentie Cheribon, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse J. W. Cordromp.

BIJ HET BOSCHWEZEN.

In de residentie Rembang, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaren voor die dienst J. A. van Roijen en C. L. Blume jr.

BIJ DE KANEEL CULTUUR.

In de residentie Banjoemaas, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde opziener der eerste klasse D. Meijer.

Militair Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den onder-intendant der eerste klasse van de militaire administratie J. W. Oosterhout.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

GEPLAATST:

Bij het garnizoen te Salatiga, de officier van gezondheid der derde klasse A. J. H. van der Mijll Dekker, onlangs uit Nederland aangekomen, thans ter beschikking te Batavia.

NEDERLANDSCH INDIE.

SOERABAYA, den 23sten April 1860.

De mailpakketten en brieven van Europa zijn heden ochtend aangekomen, doch moeten wij de mededeeling der eerste nieuwsberigten wegens den Javaanschen feestdag tot morgen uitstellen.

— In het *Bataviaasch Handelsblad* van den 14den April lezen wij onder het hoofd INGEZONDEN STUKKEN een artikel van den heer H. J. Lion, *Waarom heb ik geene gratie gevraagd?* Zeer gaarne zouden wij dat stuk in deszelfs geheel hebben overgenomen, doch daar onze kolommen geene ruimte aanbieden voor stukken van de uitgebreidheid van het onderhavige, zien wij ons, *à regret*, genoodzaakt ons te beperken tot eene verwijzing naar het *Bataviaasch Handelsblad* No. 30.—

— Gister avond heeft er, ten gevolge van het afsteken van vuurwerk, een ongeluk plaats gegrepen waarbij een Europeesch matroos van het stoomschip *Gedeh* het gezigt zou hebben verloren.

— In den nacht van den 20 op den 21sten April is in het magazijn van de 6de compagnie van het 14de bataillon infanterie een diefstal gepleegd met inbraak, en worden dien ten gevolge vermist 15 groot-tenue jassen, 5 grijze kapotjassen, en 7 spreijen.

— Dezer dagen is in handen der policie geraakt, zeker inlander, die als geldophaler in dienst was bij het diaconie-fonds der protestansche gemeente te dezer plaats, en zich had schuldig gemaakt aan het verduisteren van tot dat fonds behoorende en door hem geïnde gelden, tot een bedrag van *f* 130.

Door de bloedverwanten van den beklaagde, vernemen wij, is de te-kort-komst bijëengebragt en gestort.

De beklaagde bevindt zich in 's lands gevangenis en zal ter zake voor den landraad te regt worden gesteld.

DUITSCHLAND.

De inwendige toestand van Pruissen, zegt de *Nord*, veroorzaakt veel onrust aan hen die vreezen dat het gouvernement zal afwijken van hare liberale en nationale politiek. De houding van de eerste kamer doet vermoeden dat eene zekere partij haar best doet om den verloren grond te herwinnen, en om het ministerie te doen vallen door eene vereeniging met de vrienden van Oostenrijk. Ook aan deze partij mag men de verklaringen toeschrijven welke door het Pruissische Gouvernement zijn gegeven aan het Weener-Cabinet, en in het geheel niet overeenstemmen met de taal van de *Prussian Gazette*, die ronduit verklaart dat, alvorens eene betere vereeniging tusschen de twee landen kan plaats grijpen, alsdan Oostenrijk maar niet Pruissen hare politiek moet veranderen. Wij durven vertrouwen dat de staatslieden, die eenen nieuwen regel in Pruissen hebben ingevoerd, hunne principes niet zullen laten varen en ook het ware belang van het land niet zullen in de waagschaal stellen, door zich bij eene rigting aantesluiten welke hen tot bij Olmutz achteruit zou doen gaan. Pruissen begint reeds de vruchten te plukken van haar moedig initiatief; de bondsraad toch heeft de militaire kommissie gelast om, zooals door het Cabinet van Berlijn werd verlangd, de herziening der militaire organisatie van de Confederatie in aanmerking te nemen.

—Een berigt uit Weenen zegt:— sommige bladen hebben medegedeeld dat het Pruissische Gouvernement verklaard had dat zij de passage over den Mincio door een uit het westen komend leger zou beschouwen als een *casus belli*. Niet eene verklaring van dien aard is gedaan. De algemeene opinie in Berlijn is deze, dat de Italiaansche kwestie nog niet dit punt heeft bereikt waarop het voor Pruissen noodig wordt om hare ideés met betrekking tot dit onderwerp bekend te maken.

Een brief uit Berlijn behelst het volgende:—

Verscheidene dagbladen verwarren de depêche, welke Prins Gortschakoff onlangs naar Parijs heeft gezonden en waarbij de Engelsche voorstellen worden verworpen, met de aan het hof van Berlijn medegedeelde nota, in welke een conferentie van de vijf groote mogendheden wordt voorgesteld. Het is wel bekend dat die brief is opgesteld met een wettig doel, doch het is ook bepaald bewezen dat de beschouwing der zaken eerder persoonlijk moet worden toegeschreven aan den keizer Alexander, dan wel aan Prins Gortschakoff.

ENGELAND.

De volgende brief is ontvangen door den President van de kamer van koophandel te Manchester:—

„Cannes, Frankrijk, Februarij 1860.

„Mijn waarde heer! — Ik betuig u bij deze mijnen dank voor den ontvangst van uwen brief, waarbij de directeuren van de kamer van koophandel te Manchester mij hunnen dank aanbieden voor de door mij bewezene diensten bij de onderhandelingen van het met Frankrijk gesloten handelstraktaat. Ik ben slechts een werktuig geweest tot hervorming der handelsbetrekkingen tusschen de twee landen, en het is eene groote zelfvoldoening voor mij van te mogen zien dat mijne nederige capaciteiten iets goeds hebben uitgewerkt. Aan de bereidvaardigheid waarmede het Engelsche Gouvernement de finantiele regelingen maakte, aan het belang door den keizer der Franschen en zijne ministers daarin gesteld, en aan de medewerking van Lord Cowleij is het te danken dat de onderhandelingen tot eenen zoo gelukkigen uitslag werden gebragt. Ik vertrouw dat na verloop van eenigen tijd eenen uitgebreiden handel zal worden gedreven tusschen deze twee groote natien, waardoor niet alleen het materiële voordeel zal worden bevorderd, maar ook de politieke en zedelijke betrekkingen meer steun zullen verkrijgen.

Met verzoek om de heeren directeuren wel mijnen hartelijken dank te willen betuigen, heb ik de eer te zijn met achting, enz.

Richard Cobden.

Waarom werd ik niet voor den handel geboren? zal de uitroep zijn van menigeen wanneer hij den tegenwoordigen vooruitgang en de toekomstige bestemming van den Britschen handel gadeslaat. De uitgebreide winsten welke de handelsklassen inoogsten, hebben hen nu reeds geplaatst op gelijke hoogte met den grootsten adel van het land, en voeren hen verre boven diegenen welke men de goede oude familien noemt. Wat beduiden de 3 of 4,000 pond inkomen jaarlijks van eenen landedelman, waarvan nog de moeder, broeders en zusters hun aandeel moeten hebben, tegenover de inkomsten van den nieuwen katoen-en ijzerfabriekant die zich pas heeft nedergezet, reeds groote huizen en uitgestrekte landerijen als zijn eigendom mag beschouwen, ja reeds een oog slaat op een gedeelte van de hoofdstad om dat in eigendom te bezitten? Men kan echter niet vooraf bepalen wat worden zal van hetgeen nu is. Met eenen tienjarigen vrede, met beginselen van vrijen handel aangenomen door de Europesche natien en door Amerika, bestaat er geen grens voor de Britsche ondernemingszucht.!!!!!

— De heeren W. en H. Laird van Liverpool geven in hunne maandelijksche steenkolen-circulaire op, dat gedurende de maand Januarij de totale uitvoer van steenkolen uit de Noordelijke havens heeft bedragen 168,887 ton, uit Yorkshire 20,112 ton, uit Liverpool 46,940 ton, uit Severn 130,334 ton, en uit de Schotsche havens 23,423 ton. De totale uitvoer bedroeg 389,696 ton, dus eene hoeveelheid van 293,992 ton meer dan in dezelfde maand van het vorige jaar.

ITALIE.

De *Nord* publiceert een lang adres aan den Paus hetwelk, zooals hij zegt, in Parijs is geteekend. Dit geschrift, hetwelk op eene vergadering van geestelijken en leeken werd opgesteld, geeft te kennen dat de wereldlijke magt van den Paus alleen kan worden gered door eene minnelijke schikking tusschen de twee nu in strijd zijnde grondbeginselen, daardoor zou tevens eene verzoening worden bewerkstelligd tusschen de Roomsche kerk en de principes der middeleeuwsche maatschappij.

Een brief uit Anconk van den 20 Februarij jl. deelt mede dat achttien Oostenrijksche soldaten, aangeworven voor het Pausselijke leger, daar juist zijn aangekomen met een der Oostenrijksche Lloijd's stoomers; die menschen beklagen zich bitterlijk over de wijze waarop het Pausselijke Gouvernement de met hen aangegane verbindtenis is nagekomen. Volgens dienzelfden brief deserteren vele Duitsche recruten welke, wanneer zij worden opgevat, in de gevangenis worden geworpen. De Aarts-Hertog Maximiliaan heeft 1000 stuks overkleederen en een gelijk getal Tijroolsche Carabijnen aan het Pausselijke leger ten geschenke gezonden.

Het Toskaansche Gouvernement heeft bij een besluit van den 20 Februarij jl. eene kommissie benoemd aan welke is opgedragen om eene betere verdeeling te maken onder de mindere geestelijkheid van de inkomsten der Roomsch Catholieke kerk in Toskane. Die kommissie moet vóór Augustus a. s. eene opgaaf indienen van al de priesters welker jaarlijksch inkomen minder bedraagt dan 800 franken.

De koning van Sardinie heeft den rang van groot officier van de order van Saint-Maurice en Lazare toegekend aan den Graaf Launaij, deszelfs minister bij het Pruissische hof.

Een brief uit Rome behelst het volgende:—

Tot op den huidigen oogenblik is de abt Lacordaire hier nimmer zeer in gunst geweest; de weinige genegenheid welke hij voor Rome heeft is zeer goed bekend; hij heeft, hier nimmer eenen graad in de theologie of in de Canonische wetten willen behalen. Veel wordt gesproken over de mogelijkheid van eene scheiding der Dominicanen van Frankrijk en die van Italie. De woorden welke onlangs uit de pen van den beroemden prediker zijn gevloeid hebben het Roomsche hof gerustgesteld, doch heeft het geensints gunstig voor hem gestemd. Een nieuw geval is thans aan den dag gekomen; de vader Generaal van de Dominicaansche orde heeft zich beklaagd dat vader Lacordaire hem niet geraadpleegd heeft alvorens de akademie te bezoeken, waarbij hij dus te veel onafhankelijkheid heeft getoond.

— De laatste berigten uit Rome loopen zeer uiteen. Aan de eene zijde wordt de hoop geuit, dat de raadgevingen van Frankrijk ingang zullen vinden, en dat Pius IX tot concessien zal besluiten, die de goede harmonie met het hof der Tullerien zullen herstellen. Aan de andere zijde wordt daarentegen beweerd, dat in den pauselijken ministerraad eene partij aanwezig is, die tegen iedere hervorming aankant; aan het hoofd dier partij staat Antonelli, en deze zou meer dan ooit op de gunst des pausen kunnen bogen — De waarheid ligt welligt tusschen beide beweringen in.

De pauselijke regering heeft, door tusschenkomst van Belgische huizen, eene leening gesloten, welke bestaan zal uit een 3 pCt fonds tegen den koers van 56 en een 5 pCt. fonds tegen den koers van 73.

Tot 1 Februarij van, volgens berigten uit den Kerkelijken Staat, reeds 1800 Oostenrijkeres, zoowel hoofd- als onderofficieren en manschappen te Ancona aangekomen en na een dag oponthoud, van daar naar Perugia, Fano of Passaro vertrokken. Diegenen welke nog niet in den wapenhandel geoefend zijn, worden naar Macerata gezonden, alwaar een depôt van recrutering is opgerigt.

Te Ancona heeft de volgende manifestatie plaats gehad: De bisschop had driedaagsche gebeden voor den paus voorgeschreven. Eenige oogenblikken daarna vond men op de muren, naast het bisschoppelijk bevel, een plakkaat gehecht, waarin de bevolking werd aangemaand zich naar de kerken te begeven, om van den Hemel den voorspoed der Italiaansche zaak af te smeeken.

Het blijkt uit alle berigten uit Italie, dat men aan gene zijde der Alpen de kwestie betreffende het wereldlijk gezag des pausen, meer dan vroeger, op politiek terrein begint over te brengen en de zaak minder uit een godsdienstig oogpunt te beschouwen. De bijzondere eerbied voor de geestelijkheid is dan ook in de laatste tijden genoegzaam verminderd, om te merken dat de gevoelens ook over het algemeen reeds een meer politiek karakter hebben aangenomen.

CORRESPONDENTIE

PLAATSELIJKE BESTUREN.

Onder het bovenstaande hoofd, heeft de Redactie een uitgebreid artikel ontvangen van een anoniem schrijver.

Ofschoon wij, eens en vooral, hebben besloten geene stukken te plaatsen, waarvan de inzenders ons onbekend zijn, en derhalve ons het vertrouwen onwaardig achten, maken wij evenwel gebruik van het door den inzender toegestaan verlof, om datgene uit zijn artikel overtenemen, waarvan, ons inziens, de opname ten algemeene nutte zoude kunnen strekken.

Overgaande tot de werking der policie en na in het breede uitgeweid te hebben over „opsporing van misdrijven", „gevangenissen", etc., vraagt inzender.

En welke zijn nu nog de verpligtingen der policie?

„Het toezigt houden over de hallen, de bazars, de bordeelen, de maten en gewigten, de liefdadige gestichten, te zorgen voor de algemeene gezondheid, te waken voor de veiligheid der wegen, en de onbelemmerde vaart in de rivieren."

Hoedanig worden deze verpligtingen te Soerabaya nagekomen?

HALLEN. Zij bestaan er niet.

Bij de voorwaarden voor het slagten van Rundvee en Buffels (staatsblad 1849 No. 52) vinden wij onder de additioneele artikels, dat, op poene van geldboeten, het vee, hetwelk bestemd is ter slagting, drie dagen publiek ten toon moet gesteld zijn geweest, alvorens het door den keurmeester mag gekeurd en gemerkt worden, dat de pachter of vleeschverkoopers het vleesch niet hooger mogen verkoopen, dan voor die prijzen, welke door het plaatselijk bestuur worden bekend gemaakt, en dat zij de banken en stallen, voor en aleer de slagterij te ve laten, moeten zuiveren en schoonmaken.

Wij begrijpen niet, dat deze additioneele bepalingen uitsluitend voor *Batavia* en niet voor de andere hoofdplaatsen van kracht zijn

Is het voor die hoofdplaatsen in het belang van den algemeenen gezondheidstoestand niet even zoo wenschelijk als te Batavia, om een keurmeester over het slagten van vee, te bezitten.

Niemand zal ons het tegendeel kunnen ontkennen.

Ter hoofdplaats Soerabaija, slagt een ieder waar hij wil en verkoopt zoodanig vleesch als hij verkiest en het meest tot zijn voordeel strekt. Eene controle of er gezond of bedorven vleesch, schadelijk voor de gezondheid, verkocht wordt, bestaat er in het geheel niet.

De prijs wordt naar willekeur bedongen. Geheel anders is het echter op *Batavia* gelegen, waar maandelijks in het n eu ·sblad bekend gemaakt wordt, de prijs van het rund- en buffel-vleesch niet alleen, maar ook dien van het varkensvleesch en het brood. —

Dat de andere hoofdplaatsen van Java in dit en in vele andere opzigten van het goede zijn uitgesloten is waar, doch moeten wij evenwel *de schuld daarvan niet geheel* op de regering werpen. — Zij wordt doorgaans door de Besturen niet genoegzaam op de hoogte gehouden omtrent de behoefte voor elk gewest. Indien wij wel onderrigt zijn, moeten de gewestelijke besturen jaarlijks hun gevoelen uitbrengen, welke veranderingen in de verschillende pachtvoorwaarden zij wenschelijk achten voor het volgende jaar, en wij twijfelen geenszins, of een voorstel om de gemelde additioneele artikelen voor Batavia ook op de andere hoofdplaatsen van kracht te verklaren, zou met een „*fiat*" bevestigd worden.

Ofschoon daardoor niet geheel de inrigtingen der Hallen in Europa zouden zijn nagevolgd, zou toch door de in werking treding die bepalingen een grooten stap tot dat nuttig deel zijn gedaan.

BAZAARS. Toezigt daarover, vooral opdat de koopers niet bedrogen worden, kan niet behoorlijk bestaan, wanneer er geen ijkmeester is voor de maten en gewigten.

Batavia heeft in dit opzigt alweder een voorregt; men heeft aldaar een ijkmeester.

Reeds veel is over dit onderwerp in den „*Oostpost*" gesproken geworden, en zoo wij wel ingelicht zijn, zijn daaromtrent, langen tijd reeds geleden, voorstellen der regering aangeboden, en heeft zich toen een deskundige opgedaan, naar de functien dingende, die sedert naar Europa is teruggekeerd.

Wij zullen derhalve omtrent het wenschelijke van de aanstelling van een ijkmeester te Soerabaija in geene herhalingen treden.

BORDEELEN. Te kiesch is het onderwerp om hierover, in een publiek blad, in bijzonderheden uitteweiden. Een lofwaardige maatregel zoude het zijn, wanneer het aanstotelijke en zedekwetsende werd weggenomen, dat er in gelegen is, dat elke zaturdag een driehonderdtal prostituées door de voornaamste en meest volkrijke straten der europesche wijken gaan.

Bij het reglement op de prostitutie, Gouv. besluit dd. 15 Julij Art. 17 is voorgeschreven, dat de visitatien in de bordeelen zelve moeten gehouden worden.

Wij erkennen dat zulks door de groote afstanden met slechts twee geneesheeren, moeijelijk is, doch mogelijkheid daartoe bestaat wanneer op een geisoleerd terrein buiten de stad eene inrigting voor de visitatien werd daargesteld, en wij hoopen dat daartoe zal worden overgegaan met de prostituées der kampong *Bandaran*, zoodra de bordelen naar het nieuwe terrein zullen zijn overgebragt.

Batavia bezit een chineesch hospitaal, doelmatig en goed ingerigt, evenzoo Samarang een krankzinnigen gesticht. Soerabaija, kan zich evenwel niet beroemen op haar Leprozen-gesticht. Jammerlijk ziet het daarmede uit.

Van gouvernementswege wordt jaarlijks te goed gedaan uit fondsen van de weeskamer eene som van *f* 1000, voor gemiddeld 80 ongelukkigen per dag, dus nog geen 4 cents pr. hoofd.

De ongelukkigen zien er dan ook zeer ongelukkig en allerellendigst verzorgd uit; zij loopen schier naakt in het gesticht rond en zijn met lompen bedekt. Bovendien zijn zij aan de grootste armoede prijs gegeven, en rekenende dat door liefdadige giften van de ingezetenen nog *f* 1000, 's jaars bijeen worden gegaard, dan is het nog ondoenlijk om voor 8 cents per dag iemand te voeden en te kleeden.

Worden zij inwendig door den honger gepijnigd, nog bovendien hebben zij veel te binnen lijden van weer en wind. Het dak dreigt in te storten, en het regent er binnen niet minder hard als buiten.

Nog grooter plaag is het dat de ongelukkigen allen bij elkaar zijn en er geene behoorlijke afsluiting bestaat.

Met alle mogelijke afzigtelijke en besmettelijke kwalen behebte mannen en vrouwen, zijn zonder eenige afzondering, verwekken kinderen die een even afzigtelijk lijden als de ouders te gemoet gaan, en instede van het kwaad te stuiten, wordt het hier aangekweekt.

Het is ons belangrijk voorgekomen, om hierin optenemen, hetgeen een der Bataviasche bladen omtrent hetzelfde onderwerp met veel juistheid vroeger heeft gezegd.

Dit gesticht is thans bewoond door ongeveer 150 *Javanen en Maleijers, die allen behebt zijn met de ongeneeslijke ziekte, die men lazarus, pattéh, elephanthiasis, besar of lepra noemt. In dit gesticht zijn deze, wel is waar, van de overige maatschappij afgescheiden, maar daar buiten loopt er nog menigeen met die kwaal behebt, zelfs eenige leden der blanke gemeente lijden er aan, en zijn kenbaar aan de vuurroode, opgezwollene gezigten en handen, daar het eigenlijk zeer gewoonlijk verborgen wordt. De mogelijkheid bestaat voor alsnog niet, om ook deze lijders aftesluiten. Waarom? Wij laten die vraag onbeantwoord.*

Maar daar binnen dat enge verblijf, dat geheel ongeschikt en te bekrompen is voor 150 *zielen, leven nog een groot aantal vrouwen en kinderen, en ook hier doen zich de vreemde uitwerkselen der ziekte bespeuren, die Ulloa voor honderd jaren te Carthagena opmerkte, 'T schijnt of hier eene geïsoleerde maatschappij, eene volkplanting van lazaristen, voor de maatschappij daar buiten ten gevare, zich ontwikkelen moet. Welhaast zal ook dat gebouw moeten worden opgeruimd, ten behoeve der vesting. Zullen die lazaristen alsdan, in 't oorlogsbelang van Soerabaija, er uitgedreven worden, even als Pablo Morillo te Carthagena deed? zullen zij evenzeer een ander heenkomen moeten zoeken, als de circa* 21,000 *Javanen, die ten behoeve van de vestingwerken, in de laatste drie jaren, van hunne woonsteden binnen de stad, naar elders verwezen zijn? Of zou men dat gebouw dáár nog laten? Dit zijn strategische vraagstukken, waarbij de gezonde stadbewoners denkelijk nog niet te antwoorden hebben, omdat het hier de vesting, de verdediging, de krijgskunst geldt, die zoowel ten behoeve van gezonden, als van lazaristen is uitgedacht, en in effect gebragt.*

Deze volkplanting, of zich ontwikkelende kleine maatschappij, van besmette, besmettelijke en besmettende wezens, kan de aandacht van den opmerkzamen beschouwer evenmin ontgaan, als zij ontgaat aan de hoop van christen zendelingen. De wetenschap leert, dat het kwaad der bedoelde ziekten zich voortplant op de kinderen, meer nog op de kleinkinderen; de Soerabaijasche toekomende maatschappij heeft dus een nieuw gild van lazaristen te wachten. De ware menschenvriend zou echter de creatie van die discipelen van San Lazaro zoo veel mogelijk wenschen te zien belet. De voortplanters van 't Christendom hebben evenwel ook hier discipelen, bekeerden, gedoopten gemaakt, en aan deze is de zalvende spreuke geleerd: wast op en vermenigvuldigt als de sterren des hemels. De onzijdige hemel beware evenwel de goede vesting Soerabaija voor de vervulling dezer wenschen. De goede (blanke) gemeente van Soerabaija, die zoo vele opofferingen, ontberingen en oorlogszuchtige voornemens zich getroost, draagt ook bij, voor de afzondering dezer wezens, en de Spaansche overheerschers in Amerika, die den Amerikanen niet veel anders overlieten, dan betalen en gehoorzamen, zorgden voor die strenge afzondering, als de landman voor zijn besmet vee. De Soerabaijasche gemeente, die uit circa 250 *betalende koppen bestaat, en ongeveer zeventig duizend gulden 's jaars voor bijdragen en andere goede werken, ten behoeve van anderen uitgeeft, betaalt voor dit lazarusgesticht van Pagirian bijna even zoo veel, ja soms meer, als uit 's lands kas wordt betaald. Indien wij ons niet vergissen, betaalt het land één duizend gulden 's jaars, tot onderhoud, onderstand, bijdrage. Dit werd betaald in* 1844, *toen er* 464 *koppen in verpleegd werden, dit wordt betaald in den tegenwoordigen tijd, nu er veertienhonderd koppen verpleegd worden; op ultimo* 1844 *waren er* 44, *op ultimo* 1857 147 *koppen lazaristen in, ongerekend vrouwen, zonen, dochteren en wat dies meer zij. En wanneer men een naauwkeurig volks-onderzoek instelde, men zou er denkelijk nog zoo veel vinden. Maar hoe kan men hen allen onderhouden en afsluiten?...*

Wanneer men nu overweegt, dat men Soerabaija wil verrijken met eene Mettraij inrigting voor zonen van leden der Europesche gemeente, en dat daarvoor in ruime mate geoffer en hulp verleend wordt, zoude men dan, als Soerabaijenaar, zich niet mogen verheugen, wanneer men eerst voor het uitwendige, voor de ligchamen begon te zorgen, en dan voor het inwendige intellectueele? Wat zullen wij dan aan een Mettraij-gesticht hebben, als de eischen der oorlogsvesting de Soerabaijanaars met een tal van lazaristen zullen beschenken? Konden er maar twee bastionnetjes en kruidhuisjes minder gebouwd, en de begrooting hiervoor besteed worden, om de gemeente te beschermen, door de lazaristen optesluiten!

Om zich een denkbeeld te kunnen vormen, hoedanig het opzigt over deze inrigting is, stippen wij slechts aan, dat daarover is gesteld een opziener van *f* 30. 's maands;

Middelen zijn er genoeg voorhanden, om die ongelukkigen een beter lot te bezorgen. Bij de weeskamer is een bedrag van een ton gouds aanwezig, dat daar ongebruikt ter neder ligt, en bestemd is voor een chineesch hospitaal. Uit die fondsen wordt getrokken de bovenvermelde subsidie van slechts *f* 1000 's jaars.— Maar zou de subsidie uit die fondsen niet aanmerkelijk vermeerderd kunnen worden, zonder daarom het batig slot te benadeelen.

Men verzekert ons dat er sprake zoude zijn, om voor die gelden een flink locaal voor de weeskamer te bouwen, zoodra er maar een geschikt terrein te vinden is. Wij kunnen echter niet gelooven, dat de Regering hare goedkeuring zal verleenen of reeds zou hebben verleend, om gelden, die tot een liefdadig doel zijn geind en gestort, tot een ander einde te bezigen.

In der tijd zijn krachtige vertogen der regering aangeboden ter lotsverbetering dier ongelukkigen, en hebben het gevolg gehad, dat nu twee jaren geleden reeds bepaald is, om het établissement Tawangsarie tot Leprozengesticht interigten; doch, zoo als gewoonlijk, het moest daarna door de koker gaan van den waterstaat en het bleef bij het maken van projecten.

Wij vernemen, dat zich nu iemand heeft voorgedaan om het établissement Tawangsarie van het Gouvernement overtenemen, en daarvoor in de plaats te geven een gebouw voor Lazaristen in het district Goenoong Kending.

Indien hierin wordt getreden, zal het nog jaren duren eer dat er een nieuw gesticht staat.

Wij vertrouwen evenwel, dat de Regering van een eenmaal genomen besluit niet zal terugkomen, en het belang van zoo vele ongelukkigen opofferen, aan welke andere belangen ook.

Algemeene gezondheid. Hie mede staat in onmiddelijk verband, hetgeen wij gezegd hebben omtrent de Hallen of de keuring van het vleesch en het Leprozen gesticht, ter afzondering van met ongeneeslijke en aanstekelijke kwalen, behebte personen.

Doch ook eene der eerste vereischten ter bevordering van de gezondheid is: *reinheid der wegen, goten, riolen.*

De hoofdwegen zijn over het algemeen rein, doch de policie begeve zich in de stegen onder anderen, in de Heerensteeg; en, in de wijken *voor arabieren en andere vreemde oosterlingen*, zal zij zich van het tegendeel overtuigen.

Goten en *Riolen.* Geen slechter stelsel bestaat daaromtrent dan te Soerabaija.

Doch hoe slecht dan ook, zoude er eene groote verbetering aangebragt kunnen worden, door eene strikte handhaving der bepaling vervat in staatsblad 1825 N° 7 Art. 24: dat de Rooimeester de goten en riolen der stad minstens eenmaal in de maand zal moeten inspecteren, geassisteerd door den respectiven wijkmeester, en zorgen dat dezelve door de eigenaren niet alleen in behoorlijke orde, maar ook rein en zindelijk worden gehouden.

Wie herinnert zich hier ooit deze bepaling opgevolgd gezien te hebben.

Over het algemeen kan Soerabaija zich, in vergelijking van de twee andere hoofdplaatsen, beroemen over den goeden staat van deszelfs hoofdwegen.

Met de steegen is het echter anders gesteld; die bevinden zich in eenen verwaarloosden toestand. Door de voortdurende ophooging der hoofdwegen, zijn de stegen bij den minsten regen overstroomd, met vuil overdekt, en in een modderpoel herschapen. Wij hopen dit spoedig de aandacht van het bestuur moge trekken.

De straatverlichting heeft eene belangrijke verbetering van wege het civiel bestuur ondergaan; treurig ziet het er echter uit met de verlichting van wege het militair departement.

Wij behoeven slechts te wijzen op de nachtlichten aan de Simpangschen poort, voor de hoofdwacht, en op de lantaarns bij de citadel, welke laatste nooit aangestoken worden, waardoor volslagen duisternis tusschen de sappeurs kazerne en de citadel ontstaat, zoodat het voor den voorbijganger gevaarlijk wordt.

Wenschelijk zoude het zijn, dat meer zorg werd gedragen, vooral in de buurten voor vreemde oosterlingen, dat er geene uitstallingen plaats grijpen, die den openbaren weg belemmeren;— dat er voor de rijtuigen standplaatsen worden voorgeschreven bij publieke aangelegenheden zoo als vendutien,-partijen, voorname receptien, etc en dat de verhuurders van wagens de verpligting wordt opgelegd om hunne rijtuigen te nummeren, ten einde men, onder welke omstandigheden ook, aanwijzing kunne doen van het rijtuig dat bij eenige aanklagte of verklaring wordt bedoeld.

In alle steden van Europa zijn de openbare rijtuigen van een volgnummer voorzien.

Eene bijzonder zorg wordt vereischt voor de behoorlijke en onbelemmerde vaart in de rivieren, en tegen de beschadiging van kaaijen en bruggen.

Veel blijft in dit opzigt te wenschen over.

Vaste leg en losplaatsen voor de prauwen bestaan er niet.

Zeer dikwijls is de groote rivier daardoor versperd, en vaartuigen met vast tuig, wier vaste aukerplaats de reede is, gaan de rivier willekeurig binnen om daar tot veler ongerief te blijven liggen.

Een hoofdvereischte voor eene onbelemmerde vaart is: dat de stil liggende prauwen, (hieronder niet begrepen die lossen en laden) zoomede de tambangans, zich allen aan eene kant moeten houden, en wel aan het oostelijk gedeelte der Kaliemas, daardoor zal het mogelijk zijn om de *west zijde* als jaagpad te bezigen of de p aauwen ongehinderd stroom op- en afwaa ts te stuwen.

Ter voorkoming van diefstallen is het noodzakelijk, dat streng verboden werd, dat prauwen 's nachts aan den kant der pakhuizen, die uitloopen aan de Kaliemas, stil leggen.

Wij erkennen, dat de policie met het oog op haren grooten werkkring, met hare geringe middelen, onmagtig is, om een behoorlijk toezigt op den riviervaart te kunnen uitoefenen. Hiertoe behoort een afzonderlijk personeel, en eigenaardiger onder het oppertoezigt van den Havenmeester of wel genoemd water-fiscaal, en dan eerst zal er regel kunnen bestaan, tegen overtredingen van lossing van goederen op verbodene plaatsen, tegen smokkelhandel, misdrijven, en nagegaan kunnen worden de behoorlijke werking van het nieuwlings uitgevaardigd reglement op de zeepassen.

Schoon al hetgeen boven is opgenoemd eenen werkkring daarstelt, bij welken aanhoudende zorg en voortdurende inspanning van krachten gevorderd wordt, en welks goede waarneming aanspraak geeft op de dankbaarheid der gemeente, is hiermede de lijst der bezigheden en verpligtingen van de policie niet afgehandeld.

Wij besluiten echter hiermede en hopen dat ons schrijven, geheel belangloos en voortspruitende alleen uit zucht om iets ten algemeene nutte bij te dragen, de aandacht moge trekken van de gestelde magten, en aanleiding geven, om dáár waar de krachten der policie in de uitoefening harer pligten te kort schieten, tot het doen van krachtige voorstellen bij de regering.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
April 21 Z. M.		Juno	Luit. t/z. R. C. Haas	Samarang.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Stad Schiedam	F. Wulp	Onbepaald	Fraser Eaton & Co.
Bremersche	Marij	Högemann	Rotterdam	″ ″ ″ ″
Nederlandsche	Hollandia	Wap	Onbepaald	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
″	Jacob	Borger	″	″ ″ ″ ″ ″
Nederlandsche	van der Palm	Marcus	Ned. via Indramaijoe	″ ″ ″ ″ ″
Nederlandsche	Delftshaven	Schaap	Onbepaald	B. Kopersmit & Co.
″	Sumatra	Grivel	China	″ ″ ″ ″
Nederlandsche	Stad Dockum	van der Werff	Amsterdam	″ ″ ″ ″
Nederlandsche	Weltevreden	J. J. Duinker	Rotterdam	″ ″ ″ ″
Nederlandsche	Per Aspera Ad Astra	Admiraal	In reparatie	J. F. van Leeuwen & Co.
Engelsche	Duchess of Sutherland	M. Megget	Onbepaald	Hill Broekman & Co.
17 April	Jhr. Mr. van der Wal van Puttershoek	Lammerts	Sumanap	Schimmelpenninck & Co.
″	Canton	Twechuijs	Onbepaald	″ ″ ″

Marktprijzen.

SUIKER *f* 16½.
KOFFIJ.
RIJST (CARGA)
Id. (WITTE)
KOEHUIDEN ℔ picol.
ARAK ℔ legger. *f* 45.—
OLIE (KLAPPER.)
OLIE (KATJANG.)
KADJANG MATTEN. *f* 9.—
ROTTING *f* 8 @ *f* 9.—
WISSELKOERS 101%.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & Co TE SOERABAYA.